
رومانتیک^۲ برای سنتور

سنتور نوازی مدرن

دوئت های برای

سنتور و سازهای دیگر

آهنگ و تنظیم: رامتین ارجمند

مؤسسه موسیقی عارف
فهرست نویسی پیش از انتشار
تهران ۱۳۹۴

سرشناسه	:	ارجمند، رامتین، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	:	رومانتیک برای سنتور، دوئت هایی برای سنتور و سازهای دیگر، آهنگ و تنظیم: رامتین ارجمند
مشخصات نشر	:	تهران: موسسه خدماتی عارف، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	:	۶۳ ص.: پارتیسیون؛ ۲۹×۲۲ س.م.
شابک	:	۹۷۹-۰۰-۸۰۲۶۱۱۳-۸۳-۶
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	پشت جلد به انگلیسی: <i>ramtin arjmand. Romantic for santur</i>
عنوان دیگر	:	سنتور نوازی مدرن دوئت هایی برای سنتور و سازهای دیگر
موضوع	:	موسیقی برای سنتور
موضوع	:	موسیقی برای سنتور--پارتیسیون
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۴ الف ۹/س ۱۷۵/م
رده بندی دیویی	:	۷۸۹/۷۴
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۷۹۸۰۶۷

مؤسسه موسیقی عارف

تهران، خیابان جمهوری، نرسیده به میدان بهارستان، کوچه محمودی، پلاک ۳، طبقه اول

کدپستی: ۱۱۴۳۹۶۳۳۱۴

تلفن: ۳۳۹۷۶۴۳۰ و ۳۳۹۷۶۴۳۱ فکس: ۳۳۹۱۴۳۱۴

www.aref-music.com Email: info@aref-music.com

رومانتیک برای سنتور

سنتور نوازی مدرن

دوئت هایی برای سنتور و سازهای دیگر

آهنگ و تنظیم رامتین ارجمند

طراح جلد و نت نویسی کامپیوتری رامتین ارجمند

نوبت چاپ اول

سال انتشار ۱۳۹۴

شمارگان ۲۰۰ نسخه

© حق چاپ برای مولف محفوظ است.

شابم: ۹۷۹-۰۰-۸۰۲۶۱۳-۸۳-۶ ISBN: 979-0-802613-83-6

مرکز پخش: موسیقی عارف، تلفن: ۳۱ - ۳۳۹۷۶۴۳۰

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

Email: ramtin_ardjmand@yahoo.com

۸.....	نگاه به شیوه آهنگ سازی قطعات: رامتین ارجمند
۱۳.....	دیدار صبح: سنتور و پیانو
۱۹.....	هرزان شبان بے کران: سنتور و پیانو
۲۳.....	دل خوش: سنتور و پیانو
۲۸.....	ابر هلا سنتور و ویلن
۳۱.....	آهنگ مه آلود: سنتور و ویلن
۳۴.....	شبانہ ای کوتاہ: سنتور و ویلن سل
۳۷.....	برگ ریز ستاره هلا سنتور و ویلن سل
۳۹.....	سپیدار: سنتور و ویلن آلتو
۴۲.....	کلوت: سنتور و ابوا
۴۶.....	باران روستایی: سنتور و ابوا
۴۸.....	سایه ساز: سنتور و کلارینت
۵۱.....	رقص برف: سنتور و کلارینت
۵۴.....	دهکده: سنتور و هارپ
۵۷.....	رقص چشمه: سنتور و هارپ

نگاه به شیوه آهنگ سازی قطعات

این شیوه از ستور نوازی برگرفته از مباحث تئوریک نهضت رومانتیک می باشد که با تکنیک های نوازندگی مدرن همراه می شود، ذهن پرشور و احساس لبریز شده از ویژگی های مهم دوره رومانتیک است که با ارائه و انتقال بیان در موسیقی تمایل و گرایش آن به بهره جستن از گستره پهناورتر از رنگ صوتی و توجه بیشتر بر دینامیک زیر و بمی اصوات نیز به عنوان دیگر ویژگی هایش نمایان می شود.

موسیقی رومانتیک تأکیدی بی سابقه در خودنگاری و سبک شخصی دارد، همچنین تأکید آن بر آکوردهای رنگارنگ و ناپایدار بیشتر است، به توازن و سکون فکر نمی کند و همواره در پویایی و جنبش می باشد، بیشتر حرکت ها در موسیقی این دوره با پاساژهای بالارونده و پایین رونده و فواصل معکوس نیز شکل گیری منحصر به فردی دارد.

بکارگیری تنالیه های مینور از مشخصات این دوره می باشد و به طور خاص کاربردی بسیار فراتر از تنالیه های ماژور دارد، مگر به صورت گذری کوتاه از آن، و این کاربرد مینورهای رنگین تبدیل به یک قاعده پرنمود در موسیقی این دوره شده است.

آثار خلق شده در این قالب بازتاب احساس درونی آهنگ ساز و یا برداشت هایی از فضاهای برونی نگرش وی در قالب توجه خاص به حس زیبایی شناختی بوده که به تخیل و نوآوری آراسته شده و با ساختاری متفاوت همراه می شود. موسیقی سازی کمال هنر رمانتیک است، با این عقیده که ساز جدا از کلمات می تواند ارتباط عاطفی و احساسی بیشتر و گسترده تری را با مخاطب عام و خاص برقرار کند.

هنر موسیقی به عنوان انتزاعی ترین هنر، می تواند انتقال اصوات را به مسیری هموار در شناخت آن به ذهن و روح آدمی هدایت کند، این راه شناخت به سادگی در دسترس قرار نخواهد گرفت و نیازمند ذهن و گوش فراگیر و گیرا و پذیرا است که در زمان حل خواهد شد.

از دیگر خصوصیات شیوه ستور نوازی مدرن می توان به موارد زیر اشاره کرد: اجرای آکوردهای پی در پی، به کارگیری هارمونی کروماتیک در تنظیم قطعات، استفاده از آکوردهای دیسونانت و ناپایدار، استفاده از پرش های ششم، هفتم کاسته یا افزوده، مدولاسیون یا مدگردی، تکرار و تأکید بر یک موتیف یا جمله ای خاص که با بسط و گسترشی کوچک خود را نمایان تر می کند، استقلال کامل ملودیک هر دو مضرب راست و چپ، شخصیت جداگانه مضرب های راست و چپ، اجرای ملودی های وارونه و معکوس، شکست ریتم و شکست سرعت قطعه...

تعویق عمدی در حل آکوردهای دیسونانت بر آکوردهای کُنسونانت حالت‌هایی پرتما، پرتنش، یا رمزآمیز و اسرارگونه ایجاد می‌کند که از دیگر خصوصیات این شیوه است، استفاده از میزان نماهای غیر معمول و فیگورهای ریتمیک متنوع هم از دیگر ویژگی‌هایش می‌باشد که در نهایت با بداهه نوازی و احساس لبریز شده نوازنده همراه شده و این شیوه را بیانی مستقل و دگرگون می‌بخشد.

تعمیم سبک، به ویژه در دوره‌ای که فردیت بسیار ستایش می‌شده کاری است بس دشوار، شاید بهترین راه برای درک تنوع و گستردگی موسیقی رمانتیک راه جستن به هر قطعه‌ی آن به همان شیوه‌ی آفریننده‌اش باشد، یعنی با ذهن و دلی گشوده و پذیرا...

در ساختار فیزیکی مضراب برای نوازندگی این دوره تغییراتی از نظر وزن مضراب، اندازه‌ی سر مضراب و برش زیر و داخل حلقه‌ی مضراب ایجاد شده که در اجرای روان تر، نرم تر و سرعت بالاتر در پاساژها و آرپژها به نوازنده کمک شایانی می‌کند، برخی نت‌های سنتور هم با توجه به فواصل و گام اجرایی در کتاب‌ها و قطعات گوناگون نسبت به انواع رایج آن تغییر می‌کنند، به طور مثال می‌توان خرک اول سیم‌های زرد در گام‌های دو مینور و سل مینور نت ر کوک کرد و آخرین نت سیم‌های پشت خرک هم با کمی جابجایی خرک به سمت چپ، سل فا خرک نهم سیم‌های سفید نت فا بکار باقی می‌ماند، که این نوع تغییرات به محدوده‌ی صدایی ساز نت‌هایی را اضافه می‌کند.

دوره مدرن در موسیقی غرب با تنالیت‌ی مینور شکل می‌گیرد، بنابراین در سنتورنوازی مدرن هم این انتخاب تنالیت‌ی مینور بر اساس قاعده و ارجحیت گام‌های مینور بر ماژور در موسیقی رمانتیک‌ها است.

فرم‌های اجرایی این قطعات به دوره رمانتیک‌ها نزدیک است و برخی دیگر هم بر اساس فرم‌های موسیقی دوره باروک و کلاسیک، برای درک بهتر می‌توان به انواسیون‌ها، پرلودها و فوگ‌های باخ، نکتورن‌های شوپن، سونات‌های موزارت، و دیگر آثار این سه دوره از موسیقی گوش فرا داد تا با این فرم‌ها آشنا شد. تنوع حالات در فرم‌های موسیقی برای این کتاب نوازندگان را با فرم‌های رایج در دوره‌های مختلف موسیقی جهان آشنا می‌کند. اما باید به این نکته اشاره کرد که قوانین تئوریک هارمونی و کنترپوان در دوره‌های مختلف موسیقی غرب با نگرارش در این شیوه تناسبی موازی را دارا نیست، به این معنا که در بیشتر تنظیمات شنیده شده، از قواعد هارمونی نو و ترکیبی برای نگرارش و تنظیم قطعات استفاده می‌شود، البته در سطوح کتاب‌های آموزشی، مقدمات و متوسطه، کمتر پیچیدگی‌های قواعد هارمونی و کنترپوان را شاهد هستیم و بیشتر سعی بر ساده نویسی برای درک بهتر شنیداری و اجرای روان تر قطعات شده است.

برای نگارش خطوط هارمونیک و کنترپوانیک در برخی از میزان ها آلتراسیون و هارمونی کنترپوانیک نیز شنیده می شود، کنترپوان دو خطی با فرم های گوناگون و متنوع که بیشتر در آثار دوره باروک کاربردی و رایج بوده نیز به تنظیم بعضی از خطوط کمک کرده است.

فرم قطعات از دو بخشی تا چهار و پنج بخشی در نظر گرفته شده است که در تکرارهای موتیف و تم اصلی کاملاً مشهود می باشد، موتیف اصلی با تغییراتی جزئی و هارمونی متفاوت تر و پیچیده تر در تکرار بخش آخر شنیده می شود و گاهی تم ابتدایی قطعه را به یک هارمونی چند صدایی تبدیل می کند.

هدف از مکتوب نمودن این مجموعه و دیگر آثار، در نگاه اول ارائه و معرفی شیوه ای مدرن از نوازندگی ستور در قالب یک موسیقی پژوهشی، با بیان و اندیشه های نو بوده است که سیر تکاملی خود را به عنوان یک شاخه مستقل تا سطوح پیشرفته با پیشبرد پله ای نیز پیموده است، و در نگاه بعد با توجه به نیاز وجود سبک های چندگانه اجرایی برای نوازندگی در موسیقی امروز ایران، این مجموعه و دیگر کتاب های مولف به مرحله تحریر و اجرا درآمده، همچنین تمایل به انتقال حس موسیقایی و زیباشناختی به عنوان بیان یک گونه از هنرهای چندگانه، دلیل دیگر نگارش برای نگارنده محسوب می شود. بهانه ی دیگر برای به تحریر و تصنیف درآوردن این شیوه عدم تمایل به پذیرفتن وجود مکرر و تکرار مکررات در موسیقی است که این نواختن ها راه را بر خلاقیت های فردی و نگاه های نو به بن بست می کشاند. اجرای قطعات و آثار دیگری را پس از سال ها بازاجرای همانند بازنویسی یک کتاب مکتوب می دانم که احساس نیاز دوباره ای به بیان هزاران باره ی آن نیست، چرا که نمونه های متفاوت و زیبایی از بیشتر آثار موسیقایی دوره های گذشته توسط اساتید بزرگ به مرحله ی اجرا درآمده است و احتمالاً انتقال احساسی چندانی به هنرمندی دیگر با تفکراتی دگرگون نمی دهد. بدون شک این ها در طی کردن یک یا چند دوره ی آموزشی برای استفاده ی هنرجویان مفید و اجباری است و نواختن آن ها بر اساس یک احساس شخصی و سلیقه ای در فضایی درونی و حتی اجراهای بازآفرینی قطعات قدیم، برای میراث گردنشان می تواند راه گشا و کارآمد باشد، نه برای بهره و پیشبرد اهداف موسیقایی نسلی بعد و یا پردازش و پرداخت آن به عنوان تفکری منطقی، فلسفی و یا حال موسیقایی و فرو رفتن در یک حس درونی خودآگاه یا ناخودآگاه، که البته هدف از نواخت ساز و نواگری در موسیقی هم جز یافتن گمشده ها و بیان گفته ها و ناگفته های درون و برون انسان در عالمی نو نیز نیست...

همواره تکرار را تنها به عنوان عنصری در واژگان موسیقی و اجرا به جهت بهتر شنیده شدن یک موتیف، تم، یا جمله ای خاص از سمت آهنگ ساز یا تنظیم کننده پذیرفته ام، و در نوازندگی و آهنگ سازی سعی

بر آن شده دست یافتی به فضاهای نو داشته باشم که این راهی بس دشوار و پرفراز و نشیب را به همراه داشته، چرا که در همه ی ادوار، معرفی نواهای نو و ارائه لحنی متفاوت در ساز بر پایه یک اصول تئوریک و اجرایی مدون، نیازمند سال ها ممارست و تمرین با پشتوانه های فکری و اجرایی گوناگون است و این تغییر نگرش و تفکرات به راحتی انجام نمی پذیرد و نیازمند پیمودن مسیری بس دشوار در دریای بی کران موسیقی برای تالیف و نگارش است. قطعات این کتاب برای همناوای با سازهایی به نگارش درآمده است که در کتاب های موسیقی به آن ها کمتر پرداخته شده است، سرچشمه پیدایش این قطعات واژه های توصیفی، تصاویری انتزاعی و ایده های موسیقایی در بداهه نوازی ها است که در حقیقت بیانگر یک احساس موسیقایی نو و متفاوت می باشد.

این قطعات ارتباط سنتور و دیگر سازها را به خوبی نمایش می دهد که در واقع می توان با نگاهی دگرگون مرزهای موسیقایی را درنوردید و آواهای هر سرزمینی را به ارمغان سرزمینی دیگر برد تا این انتزاعی ترین و جهانی ترین هنر از هرهای هفت گانه رسالت مهربانی را به جا آورده باشد. گاهی ایده ها بازتابی فراتر و متفاوت تر از آنچه در گام اول خود را نمایش می دهند پرداخت و پردازش می شوند و هدفی دیگر را دنبال می کنند، باید نواخت و شنید....

این دوئت ها با نگاهی آموزشی برای ساز سنتور تنظیم گردیده اند، پس این قطعات را با چند مترونوم متفاوت به جهت بالا بردن توانایی نوازنده انجام دهید. تغییر پوزیسیون ها به جهت تقویت مضرب ها و فرم گیری آن ها در شیوه سنتورنوازی مدرن را نیز با الگوهای متفاوت اجرا نمایید. همچنین به دلیل توانایی متفاوت اجرایی نوازندگان و نت های مشترک می و فا در سیم های زرد، سفید و پشت خرک، مضرب های راست و چپ تعیین نشده و قابل تغییر می باشد.

اجرای تکنیک هایی همانند ریز، تریل، دراب و... نیز با توجه به خلاقیت نوازندگان، برداشت های انتزاعی آن ها از حالات درونی قطعات و توانایی درک بهتر این تزیینات به عهده نوازندگان است تا با نگاه خود قطعات را رنگ آمیزی داشته باشند، لازم به بیان است که کشش های بالاتر از سیاه بهتر است ریز اجرا شوند، برای شروع فیگورهای ریتمیک دراب و سرمضرب را در نظر بگیرید.

چون بنای موسیقی دوره رومانئیک ها و سنتور نوازی مدرن بداهه نوازی است بنابراین آن ها را با حالاتی آزاد اجرا نمایید. این قطعات را باید با توجه به واژه ای که در پیشانی قطعات جاری شده رنگ آمیزی کرد، بر اساس خلاقیت های فردی و برداشت های انتزاعی که از هر قطعه پیش می آید آکوردها و آرپژهایی رنگین را نیز به آن ها اضافه نمایید.

به دلیل گام های متفاوت قطعات این کتاب در هر قطعه نوازنده با توجه به سرکلید می تواند برای حرکت راحت تر دست در پوزیسیون های سفید، زرد و پشت خرک تغییرات کوک گوناگونی را اعمال نماید.

برای هدفمند کردن و انتقال شیوه سنتور نوازی مدرن به هنرجویان و هنرآموزان کتاب هایی در دوره های گوناگون نگارش شده، بنابراین برای آشنایی بیشتر با این شیوه از نوازندگی می توان به آن ها رجوع کرد که از پایه شکل گیری مناسبی را برای آن در نظر گرفت.

کتاب آموزش سنتور نوازی مدرن، تئوری موسیقی و شناخت موسیقی (آفرینش آواهای پنهان)، که بخش های کاملی از تئوری موسیقی و شناخت موسیقی را در فصل هایی چون: صداها، فواصل، گام، مقام های همسایه، ویژگی های سنتور، کتاب شناسی سنتور، فرم ها و گام های موسیقی ایران، ویژگی های عاطفی دستگاه ها و آوازهای موسیقی ایران با زمان و مزاج در دوره های قدیم و معاصر، واژه نامه های اصطلاحات، نشانه های دینامیکی، حرکتی سرعتی و حالات روحی روانی و بخش ضمیمه که تعارف تکمیلی است را در خود جای داده، این کتاب با مقدمه ای از سعادت ارجمند و بازنگری دکتر پیروز ارجمند همراه شده است.

کتاب چند قطعه برای سنتور و سنتور باس (رقص نازک نیزار) قطعاتی برای هم نوازی سنتور و سنتور باس برای دوره متوسطه و پیشرفته سنتور نوازی مدرن است. و کتاب تمرینات پیشرفته سنتور نوازی مدرن (من ماندم و همه ی آفتاب) فیگورهایی برای بالا بردن توانایی تکنیکی نوازندگان در مضارب های راست و چپ برای دوره پیشرفته سنتور نوازی مدرن را درون خود جای داده است.

برای فراگیری آکادمیک این شیوه بهتر است با این منابع آموزشی آشنا شد و تمرینات و قطعات را از ابتدا برای شکل گیری مضارب ها با این شیوه شروع به نواختن کرد. اما این کتاب بدلیل برخورداری از شیوه آهنگ سازی متفاوت آن بر اساس موسیقی رومانتیک ها و همچنین شکل گیری قطعات با توجه به احساس موسیقایی در بداهه نوازی ها برای نوازندگان شیوه های دیگر هم می تواند مفید واقع شود و آنان را با لحن دگرگون سنتور نوازی مدرن آشنا نماید.

رامتین ارجمند